

Cum încărunește o blondă

Adriana Bittel, născută la 31 mai 1946, în București, este una dintre cele mai puternice voci ale literaturii române contemporane. A absolvit, în 1970, Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București. Din 1972 și până în 2010 a lucrat în redacția revistei *România literară*. De peste 20 de ani publică regulat recenzii în săptămânalul *Formula AS*. A debutat cu volumul de proză scurtă *Lucruri într-un pod albastru* (Editura Cartea Românească, 1980). Alte volume publicate: *Somnul după naștere* (proză scurtă, Editura Cartea Românească, 1984), *Iulia în iulie* (proză scurtă, Editura Eminescu, 1986), *Fototeca. Temă cu variațiuni* (Editura Cartea Românească, 1989; Editura Humanitas, 2015), *Întâlnire la Paris. Unsprezece povestiri* (Editura Compania, 2001, Premiul Asociației Scriitorilor din București și Premiul ASPRO), *Cum încărunește o blondă. Povestiri din secolul trecut* (Editura Compania, 2006) – ultimele două reunite în ediția de față. Este prezentă în antologiile *Generația '80 în proza scurtă* (alcătuită de Gheorghe Crăciun și Viorel Marineasa, Editura Paralela 45, 1998) și *Romanian Fiction of the '80s and '90s* (ingrijită de Alexandru Vlad, Editura Paralela 45, 1999), precum și cu texte traduse în antologii din SUA, Austria, Germania, Italia, Suedia. A participat la volumele colective *Cartea cu bunici* (Editura Humanitas, 2007), *Tovarășe de drum* (Editura Polirom, 2008), *Povești de dragoste la prima vedere* (Editura Humanitas, 2008), *Intelectuali la cratiță* (Editura Humanitas, 2012) și *Casele vieților noastre* (Editura Humanitas, 2014).

Adriana Bittel

**Cum încărunește
o blondă**

povestiri

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Marieva Ionescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Iuliana Constantinescu, Dan Dulgheru

Lucrare executată la Tipografia Real

© HUMANITAS, 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Bittel, Adriana
Cum încărunțește o blondă: povestiri / Adriana Bittel. –
București: Humanitas, 2015
ISBN 978-973-50-4639-2
821.135.1-32

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

Cum încărunțește o blondă

La vârsta asta e prematur să-ți faci bilanțul și, chiar de ai vrea, n-ai când: abia de-ți rămân cinci-șase ore noaptea pentru refacerea forțelor, cum se zice la armată; în rest, un vârtej, o râșniță. Ești în plină putere, ce naiba, asta-i vocația femeii, să se devoteze familiei, cele singure suferă că n-au pentru cine să se sacrifice, se simt frustrate și fac astenii de nesolicitare. Ai intrat în horă, ține-o așa, tot așa: curățenia de Paște și conservele de toamnă, concediul în care faci îmbunătățiri în apartament, că tot sunt copiii în tabără, ședințele, gărzile, orele suplimentare. Când zici că-ți tragi sufletul, vin virozele de iarnă ale celor mici, cu nopți nedormite, vin rudele de peste munți să-și cheltuiască banii în Capitală: „da, voi, regățenii, o duceți bine, aveți distracții...“, lipăie în ciorapi pe linoleum și-ți povestesc cancanuri despre actori. Nu mai ai prieteni, doar relații, cunoștințe, interese și ține-o așa, cu tata la doctor, cu puștii la înot, cu cererea la Telefoane; mai dai și ore de franceză ca să plătești lecțiile de pian ale celui mic, dacă tot are talent, musai să luăm pianină, alt CAR, bine că am terminat ratele la CEC pentru apartament; de cizme nici vorbă anul ăsta, ce dacă iau apă?, poate ne mai dă tata ceva, ba nu, că s-a înscris într-o excursie în Cehoslovacia.

Ce v-ați alarmat c-am întârziat atâta, n-am fost la amant, n-am căzut de pe scara mașinii, am stat la coadă, puneți repede la frigider ce-am adus!

Copiii trebuie supravegheați la lecții, altfel dau rasol și ne fac de răs, fii de intelectuali sunteți voi? Rupe-i pagina, rupe-i tot caietul și pune-l să scrie din nou, Ana are mere, Mimi are rame, iar nu mai aveți cămăși curate, las'că le usuc la călcat. Nu vă mai bateți, el e mai mic, dacă vă spun tatei, o luați pe coajă amândoi, nerușinaților, la internat ar trebui să vă dau!

Cel mai mult și mai mult îmi doresc o mașină de spălat cu program, uite hal de mâini, pianină și bicicletă ne-au trebuit, măcar nu mai murdăriți în halul ăsta, aveți milă!

Miroși de la o poștă, și ce dacă a fost Sfântul Gheorghe?, culcă-te, să nu te vadă copiii, tata e obosit, lăsați-l în pace! *Quelle langue ils parlent, les Roumains? Le roumain, bien entendu!* Iar am adormit la televizor, spuneți-mi și mie cum s-a terminat, s-au pupat fata maistrului și inginerul stagiar?, nu v-am zis eu de la început?, mai bine mă făceam scenarist.

Duceți javra de unde ați luat-o, asta ne mai lipsea, bine, bine, nu urlați, dar să nu vă prind cu ea în pat. „Hercule“ nu-i nume de câine, ci de măță, marș, Hercule!, o să plătim și taxă pentru ăsta, „câine de agrement“, mai bine luam peștișori.

Mă doare rău, nu chema Salvarea acum, să nu trezim copiii, mai rabd până dimineață, nu mai pot, telefonează, nu te speria așa, aveți mâncare pe două zile în frigider.

N-am suferit niciodată de rinichi, domnule doctor, un chist spuneți?, sigur, dacă trebuie operat..., știu că biopsia e o analiză de rutină, am convingerea că mie nu mi se poate întâmpla nimic rău, aș prefera să-i spuneți soțului că e vorba de o piatră.

O pietricică, dragă, o operație extrem de simplă, în două săptămâni sunt acasă, iar după o lună, în mijlocul colectivului de muncă. Redată vieții familiale, profesionale și socioculturale. Cu o cicatrice estetică de 35 de centimetri și-o coastă tăiată. Cu obligația de a bea 3 litri de lichid pe zi. Nu uita să plătești întreținerea.

*

Primele două zile după operație e mai neplăcut, apoi e bine, dormi pe săturate, ieși pe culoar, dai telefoane acasă... Un psihic bun ajută mai mult ca orice medicație. Citești almanahuri și cărți polițiste, ți se aduc flori.

Intri în vorbă cu alți bolnavi, îți perfecționezi cunoștințele de anatomie și-ți afli locul în grupul constituit ad-hoc, din fericire, o poziție inferioară. Ție nu ți-au scos decât un amărât de chist, doamnei grase o să-i scoată un rinichi cu totul, iar tânărul acela care fumează tot timpul e suspect de... Profesorul îi dă multă atenție, dar nu se decide să-l deschidă.

Funcționează și aici o ierarhie al cărei criteriu e gravitatea bolii. În toate grupurile prin care ai trecut – privite *à rebours*, ele îți trasează biografia – existau ierarhii și locul tău era spre mijloc. În tagma însoțitoarelor de nou-născuți, grăsimea copilului era prilej de superioritate. Bunici, dădace și mame în concediu postnatal veneați zilnic în parcul Casei Universităților, ca la serviciu, cu biberoane, schimburi și tot ce trebuie, puneți cărucioarele la soare, vă așezați sub brazi și taca-taca, sfaturi, schimb de experiență, rețete, trecea repede dimineața și venea ora pentru supica de zarzavat. După masa de fructe de la cinci, iar vă întâlneți în jurul chioșcului, cu cât vă vedeți mai des, aveți mai multe să vă spuneți, acolo ai învățat

să faci icre din fasole și să tricotezi. A fost o perioadă frumoasă, te simțeai solidară, chit că existau în grup și dispute, nu era chiar pace sub brazi. Cea cu veleități de lider, nevastă de atașat comercial sau așa ceva, era respectată cu invidie: născuse în Italia, în drum spre patrie, dolofanul ei era înfășat în scutece cu Donald și Mickey Mouse brodați și avea suzeta de un model aparte. Unde te văzuse așa, cu bibliografie de puericultură în căruț, trecuse peste faptul că bebelușul tău nu pocnea de gras și-ți ținea loc lângă ea, pe bancă, și-ți povestea cum se servește masa în cursele Pan Am.

V-ați vizitat și acasă, cu soții, o dată voi la ei, o dată ei la voi, cu vodcă și pateuri („fii atent ce vorbești“, îți dăscăleai soțul, care la votcă spunea de obicei bancuri, „mai bine comentați campionatul“, dar până la urmă tot la bancuri ajungeați, vă distrați de minune și fumați țigări străine).

Apoi ți-ai reluat slujba, mama nu ducea copilul în parc, o dureau picioarele, îl ținea pe balcon, după-masă ce-l mai plimba soțul prin Herăstrău, că între timp vă venise rândul la Trabant.

Cu al doilea copil n-ai mai mers prin parcuri, îl plimbai la cumpărături, pe cel mare îl dăduseși la o grădiniță particulară, la Frau Ani, 500 de lei pe lună, deși erați în datorii până în gât de când cu mutarea în apartamentul proprietate. Dar aveau copiii camera lor, cu mobilă Bonanza și poze vesele pe pereți. „Am realizat noi ceva!“ îmbrățișa soțul cu privirea gresia din hol și faianța din baie, mochetele, biblioteca Nina și casetofonul. Venea frânt de pe șantier, trebuia bine hrănit, menajat, tu mâncai la urmă ce rămânea prin farfurii, așa fac toate mamele, menține silueta, de-aia îți veneau încă bine fustele din studenție. „O să crească băieții, mai scăpăm

de datorii și-o să fie mai ușor“, îți spuneai, traducând seara documentații pentru un doctorand, și uite că ți-ai văzut copiii la școală, ai curaj să le lași casa pe mână, știu să umble și cu aragazul, să facă și mici cumpărături. Acum, când ești în spital, a venit mama să le gătească, dar nu le place, mereu uită să pună ceva, ba sare, ba oțet, arde mâncărurile și împrăștie făina peste tot. „E greu fără tine, îți spune soțul în zilele de vizită, nu ne descurcăm, abia așteptăm să vii acasă.“ Aduce și copiii duminica, sunt îmbrăcați aiurea, nimic nu se potrivește, și le curge nasul. Te pupă cu un fel de reținere și vor să vadă operația. Le cojești portocale și le dai feliuțe în gură, de atâția ani nu te-ai atins de portocale, puteau să se strice acolo: erau pentru copii. A trebuit să intervină boala asta ca să constați că nu-ți mai plac.

Ieși mândră cu băieții pe culoar, bolnavii care te cunosc vin să-i ciupească de obraz și-l vezi pe soț crispându-se: își închipuie că pe aici mișună viruși, colibacili, i-a explicat o colegă cum devine cu urologia și ești sigură că, abia ajuns acasă, îi pune pe copii să se frece cu spirt sau îi bagă sub duș.

Nu prea aveți ce vă spune, stați înșirați pe canapeaua de mușama dintre scui pătoare și băieții își bălângănesc picioarele. „Tati ne-a promis că ne duce în parc, la carusele.“ Sunt nerăbdători să plece, și se par înstrăinați iubiții tăi, hai, duceți-vă, mă simt puțin obosită, vă conduc până la scări. Te pupă de data asta mai tare, cumva ușurați și vinovați. Mai apropiată aici ți-e doamna cea grasă, Elena Vulpe, căreia i-au scos ieri rinichiul și te-ai dus s-o vezi la reanimare. E bine, și-a revenit, mâine o dă în salon și a cerut să fie adusă în rezerva ta, sunteți cele mai bune prietene din lume. În câteva luni ai să-i uiți și numele, și chipul.

Oare cum se numeau fetițele care luau prin '54 lecții particulare de balet și franceză în casa doamnei Tecla? Erați vreo opt, mesei din mijlocul salonului i se scotea tăblia și rămânea un cadru dreptunghiular de care vă țineați cu o mână, executând, sub comanda unei foste balerine și în acompaniamentul *pianissimo* al Teclai, *petit battement*, *grand écart* și alte figuri simple. Draperii de pluș maro acopereau ferestrele salonului în care se petreceau aceste inițieri-torturi. Ex-balerina avea o baghetă ce-ți lovea usturător piciorul amorțit („*coup-de-pied*-ul mai apăsător“, porunca, „genunchiul întins, deschiderea mai mare!“), brațul rotunjit deasupra capului („încheietura moale, mijlociul mai înăuntru, sus bărbia, zâmbește!“), și mamele asistau satisfăcute, pe scaunele lor de pe margine, tinere doamne alcătuind și ele un grup: se pupau la venire și la plecare, șușoteau și chicoteau – niciodată n-ai putut înțelege ce le înveselea.

Aveați consemn să nu le suflați o vorbă tovarășelor de joacă despre aceste lecții, dar ești sigură că și celelalte li se laudau Auricelor și Nelușilor din vecini, învârtindu-se pe vârfuri și lălăind *un-deux-trois*, *un-deux-trois* valsul doamnei Tecla.

În ziua în care veneați pentru franceză, salonul arăta altfel, deși tot cu draperiile trase. Pianul închis, acoperit cu o husă brună, îți sugera un animal uriaș la pândă și îl simțea permanent în spatele tău, ațintindu-te între omoplați. Din cauza asta nu erai atentă la doamna Tecla, care vă învăța să recitați *Le Corbeau et le Renard*. Odată ai căzut sub masă (poate ai adormit de plictiseală sau ți s-a părut că animalul îți sare în spate) și fetițele au râs atât de tare, încât Tecla s-a ridicat și s-a uitat pe crăpătura draperiei în stradă. Grozav se mai temea de stradă și vă transmitea teroarea că de acolo ar

putea veni un fel de bau-bau să vă surprindă repetând în cor „Maître Corbeau sur un arbre perché...”.

Oare cum de nu mai ții minte nici unul din numele alea date de mama ca exemplu că pronunță mai bine, că au un *coup-de-pied* mai...? Migri, Iolanda, Claudia, Isabela, așa trebuie să le fi chemat, nume de femei frumoase, cu blănuri și aventuri, cine știe pe unde or mai fi, la coada cratiței sau cu picioarele cu monturi în ligheanul pedichiuristei...

Puțină febră. Ceva obișnuit în zilele de vizită. Bine, ai să rămâi în pat. Deși aveai de gând să-i telefonezi mamei s-o întrebi cum le chema pe fetițele alea la care erai poftită de Crăciun și de zilele lor de naștere, cu tort și de-a v-ați ascunselea.

Nu crezi să-și aducă mama aminte. Stă în fotoliul ei leghănător, sugerează bomboane și ascultă arii din opere la radio. Oare la ce s-o fi gândind? La tonele de mâncare pe care le-a gătit? La kilometrii de pagini bătute la mașină? La praful șters conștiincios ca să lase locul altui praf? La copilăria ei cu pian și franceză? Sau pur și simplu își urmărește durerile reumatice din încheieturi, tahicardia, zvâcnetul tâmpelor?

Privește pe geam primăvara, ca o petrecere la care n-a fost poftită, și așteaptă tragerea Loto de vineri și vizita nepoților. Abia acum înțelege cât ai dezamăgit-o. Dintr-o fetiță vioaie și grațioasă (baletul, baletul!), prin cine știe ce procese obscure, ai devenit o adolescentă mioapă și adusă de spate, plină de complexe și insolentă din timiditate. Până și singura ta po-doabă, frumosul păr blond, ți-o ascundeai sub benzi groase de lână.

Regresaseși din avangarda premianților spre grosul trupei, iar ușurința în exprimare ți-o mascai ca pe un defect, folosind abuziv argoul. „Mișto, nasol, baban, haios, gagiu...” – cei din

elita premianților te excluseseră definitiv, acum nu voiai să distonezi cu ceilalți, fără ochelari și complexe. Dar nici aceștia nu te acceptau, simțeau că țigănismele sună stingher în gura ta, și odată, când ai vrut să epatezi un băiat care-ți plăcea cu o înjurătură scârbavnică, acela ți-a răspuns batjocoritor: „Nu mai face pe dilia, dacă ai vedea ce moacă ai când înjuri, parcă te-ai uita la un șobolan mort ținându-l cu două degete de coadă!“

Așa că ai fost o adolescentă singuratică și verzuie – nu tu dans, nu tu ștrand, nu tu gașcă, ce-ți mai rămânea de făcut decât să citești? Cu biblioteca de acasă ai terminat repede și, înșelând asupra vârstei, te-ai infiltrat în rândul cititorilor de la Biblioteca Centrală, maniaci ai lecturii, alături de care îți petreceai tot timpul liber, la o masă ce a fost mulți ani a ta. Seara, după închidere, acceptai tovărășia vreunei studente pasionate de albume de artă sau a unui pensionar care alcătua un dicționar al generalilor din toate timpurile, măcarăștia nu-și căutau prilej de superioritate în pedigriul cățelului sau în funcția tatălui. Vă plimbați, continuând tăcerea din bibliotecă pe caldarâmurile din jurul Mitropoliei sau pe Cheiul Dâmboviței, vedeți mahalagii cântând de inimă albastră, personaje demodate ieșind din umbra unui portic, pisici fugărindu-se în lumina albăstruie a felinarelor. Ajungeai acasă târziu. Mama făcea crize de nervi, sigură că ai luat-o pe căi greșite, nici nu i-a venit să creadă când te-a văzut pe lista admișilor la facultate: își închipuise tot timpul că biblioteca era un pretext pentru destrăbălare. Nu vă mai înțelegeați: i-ar fi plăcut să-i dai raportul despre tot ce faci și ce gândești, ar fi dorit prilejuri de confesiuni pilduitoare. Și tu-i spuneai telegrafic: „Am fost la un film. Am citit. M-am plimbat.“ Nu te mai lăsai îmbrăcată după gustul ei, stil *jeune fille distinguée*,

descoperiseși bluginșii și aveai în tata un aliat: las-o în pace, să se dea cu capul, să vadă ce-i viața.

Viața pe care o vedeai din amfiteatre și biblioteci, prin ochelari aburiți, scrisă cu litere tipărite, avea bolți înalte, de care nu te puteai „da cu capul“, te strecurai conștientă de statura ta mărunță. Viața cealaltă, a străzilor pe care hoinăreai până la epuizare, era plină de instantanee deconcertante, care nu te implicau și din fața cărora fugeai înapoi la docilitatea cărților închise și deschise după voie.

Și, într-o bună zi, te-ai săturat de scaunele reci de metal de la Academie și de cele de mușama încinsă de la BCU, de porțile înalte care te minimalizau, de singurătate. Și ai dat ascultare tânărului bărbat cu dinți frumoși: „Ai picioare lungi și sânii tari, pielea catifelată, lasă cărțile, blondo!“ Așa ai intrat în marea familie a femeilor, împiedicându-te de praguri joase, învățând să pleci capul, așa au venit obligațiile liber consimțite și copiii, casa, mașina... „Am realizat ceva!“

*

Doamna Vulpe tocmai a fost adusă în patul de lângă tine, are dureri mari încă, nu se poate mișca. O ștergi cu un prosop ud pe față, vrea și deodorant la subțiori, vrea plosca, vrea să-i dai un săpun Lux asistentei, vrea să doarmă. *Maitre Corbeau* vine la geam cu o bucată de pâine uscată în cioc. Ai o voce groaznică, să nu cumva să croncăni, că mi-o trezești pe doamna Vulpe. Hușș!

Ieși pe culoar și te așezi pe canapeaua de mușama, alături de tânărul suspect de... Paloarea și tristețea lui fac pustiul culoarului frecat cu dezinfectant, pe care lumina îl linge rece. Umbrele voastre, pe zid, alături.

Cuprins

Cum încărunțește o blondă	5
Mutarea accentului pe frunze	15
Pompi pe bancă	29
Contrariul morții	40
Supliciu prin speranță	48
Chelcășoz	63
Somnul după naștere	77
Pe considerentul că	83
Luptători la pensie	98
Iulia în iulie	114
Soi bun	164
Examenul radiologic	175
Vara, vara cu tutun	185
Eidetic și parfumat	197
O zi de vacanță în '55	204
Vineri, când vine Frusina	210
Tulpină fragedă, iată securea	217
Petrescu și Munteanu	227
Natură moartă cu narcisă, covrig și cupă	231
Scorpioni	239
De parte-n zare, spre Azuga	248

Numele	257
Alice în Bariera Vergului	285
Vizită în casa unui bărbat în absența soției sale	303
Gârla și Iordanul	307
„Cehov“, am cerut oboșită	316
Pata de ulei.	322
O lungă dâră de fericire	339
Doctorul Blum	347
<i>Push</i>	352
Tibia și peroneul	354
Fuga unii printr-o pădure	363
Întâlnire la Paris	364